

**Е.Л. Малиновский**

**ЩЕДРО СЕЮЩИЙ ЩЕДРО ПОЖНЕТ**

**Методические рекомендации  
по теопсихологии семейного воспитания**

**Барановичи 2000**

УДК 37.018.1 (07)

ББК 88.8

М 19

**Рецензенты:** декан факультета психологии Академии последипломного образования, кандидат психологических наук, доцент В.А. Дичук; учитель истории и религиоведения СШ № 10 г. Барановичи Г.И. Коктыш

**М 19 Щедро сеющий щедро пожнет. Методические рекомендации по теопсихологии семейного воспитания.** – Барановичи: БГВПК, 2000. – 64 с.

ISBN 985-6616-38-7

В пособии отражен религиозно-психологический аспект семейного воспитания. Личность жены, мужа, сына, дочери необходимым образом включает в себя не только научные и культурные компоненты бытия, но и конфессиональный способ его устройства. Гомотеозис как способ такого устройства служит, по мнению автора, теопсихологическим методом совершенствования познавательных, эмоциональных, поведенческих и генетических компонентов семьи.

Рекомендации предназначены научным коллективам, учителям школ, организаторам внеклассной работы, методистам по семейному воспитанию, родителям, школьникам.

ISBN 985-6616-38-7

УДК 37.018.1 (07)

ББК 88.8

© Барановичский государственный высший педагогический колледж, 2000

## СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие.....	3
Гомотеозис воспитания.....	4
Христианская семья – чудо-цивилизации.....	5
Семья и радостная жертва.....	13
К свободе от властей и страстей.....	16
Безвластие и несчастье.....	18
Щедро сеющий щедро пожнет.....	22
Вифлеем –2000 в экологию семьи.....	25
Семейная трапеза экумены.....	28
Прафесія: маці.....	30
Прафесія: айцец.....	33
Вяртанне да сябе.....	36
Інтралог.....	40
У сямы не без нарцыса.....	44
Любовь не раздражает я.....	47
Розарий в психическом развитии ребенка	50
Знак креста в семейной психокоррекции	53
Богомладенчество личности в материнском лоне Христовой Церкви.....	56
Заклучение.....	61
Литература.....	62

ВЯРТАННЕ ДА СЯБЕ

«Ісус падобны да Свайго Айца,  
бо ў Яго, як і ў Айца,  
мацярынскае сэрца»  
(Святая Тэрэза з Лізье)

Сям'я пачынаецца з «Я», упарадкаванню якога папярэднічала ўладкаванне сусвету. Нездарма на калоне антычнага храма ў Дэльфах

былі накрэслены дзіўныя словы: «nosce te ipsum» – «пазнай самага сябе». Аднабаковае захапленне чалавека даследаваннем сусвету прывяло да страты кантакту з тым, што бліжэй за ўсё – уласнай душой. Вяртанне да ўнутранага сусвету праз шчырае хрысціянства і перабыткам таго першапачатковага значэння «любаві да самага сябе» [пар. Мр 12,31], якое было адабранае вонкавай навукай. Філософ-рамантык А. Шапэнгаўэр у XIX стагоддзі рашуча выступіў супраць рацыянальнай устаноўкі XVII стагоддзя, дадзенай Дэкартам – cogito ergo sum – і прапаноўваў сваю фармуліроўку самасвятомасцісобы – volo ergo sum – (жадаю, значыць, існую). Прыблізна ў той жа час дацкі тэолаг С. К’еркегор крытыкаваў пратэстанцкае рацыянальнае вучэнне, якое, паводле яго думкі, неабгрунтавана аблечыла рэлігію адкінуўшы ад яе таямніцу падсвядомага ў псіхалогіі чалавека, які мусіць ведаць свае духоўныя запатрабаванні, але, чамусьці за сёда супраціўляецца ім: «не разумею, што раблю, бо ня тое раблю, што хачу, але, што ненавіджу, тое раблю» [Рым 7,15].

Сапраўдная навука засяроджана на ўсім, што звязана з Богам. Св. Фома Аквінат яшчэ ў XIII стагоддзі рэвіваў свяшчэнную дактрыну, якая вырашала суадносіны веры і розуму, пачуццяў і пазнання. Што да сям’і, то можна ўдакладніць: усё, што «ведае» і ўсё, што «хоча» муж, альбо жонка, альбо дзіця, мае сэнс толькі ў навяртанні чалавека да Бога і праз Яго да самага сябе. Тады ўсе учынкi, паводзіны чалавека атрымліваюць аб’ектыўную ацэнку праз іх сувязь з кантактовым вынікам яго жыцця – шчасцем, якое мае толькі адзіную існасць асабістага «ш-ча-ц-я» як часткі свайго Творцы.

Запатрабаванні душы ёсць значна большая таямніца, чым светапабудова: «каля бо карысць чалавеку, калі ён здабудзе ўвесь свет, а душы сваёй не шкодзіць?» [Мц 16,26]. Унікальная асоба дзіцяці ўяўляе ў гэтым свеце адметную мішэнь для ўтварэння варожых пачуццяў да самага сябе, накшталт маргінальнага матыву кляўнічых выхавання: «раньшэ думай о Родине, а потым о себе», ці неўрачычнага закліку «учыцца, учыцца и учыцца». З другога боку, безумоўная любоў да сябе немінуха з’явіцца ўражлівай мішэню для нялепых шальмаванняў розуму: «не хочу учыцца, хочу жениться». Як знойсці тую залатую сярэдзіну жыцця, пазнанне якога не прыносіла б «шмат тугі» [Ек 1,18], а жаданне шчасця не засланылася б бытавымі праблемамі? На гэтае пытанне, як і на ўсе астатнія, адказвае Евангелле: «усё магчыма для веруючага» [Мр 9,23].

Безупыннае дасканаленне Хрысціянскага сусвету патрабуе звышпрыроднага яго намагання стварэння Царства Божага на зямлі, як і на Небе. Гэтая звышнатуральнасць змяшчае ў сабе ўсю любоў –

Божую, бацькоўскую, сыноўнюю, мужчынскую, жаночкую, братэрскую, таму па-рознаму выконваецца практыкуючымі супольнасцямі. У пратэстанцкіх сем'ях яна па-мужчынску актыўная, нават авантурная ў дасягненні дабрабыту, што праявілася, напрыклад, праз эміграцыю ў Амерыку. У праваслаўных – па-жаночку пасобная, сузіральная, кансерватыўная. Здаецца, што менавіта ў каталіцкай сям'і звышпрыроднасць, пра якую гаворыць Фама Аквінат, адкладвае павінна змяшчаць актыўна-сузіральнае жыццё асобы, як і канцэнтруе ў сабе якасную меру мужчынскіх і жаночых памкненняў. У каталіцкай сям'і дастаткова дабрабыту, але не коштам авантуры і коштам яе місіянерскага служэння людзям, што жывуць побач, незалежна ад іх матэрыяльных варункаў: «супольна, сужонкі і дзеці, бацькі і дзеці як сям'я павінны спаўняць сваё служэнне Касцёлу і свету. Хрысціянская сям'я будзе таксама Валадарства Божае ў гісторыі праз штодзённую рэчаіснасць, акрэсленую і вызначаную асабістымі ўмовамі»<sup>\*</sup>. Проста кажучы, «дзе нарадзіўся, там і гадзіўся», зразумела, калі нарадзіўся ад Бога на шчасце людзям. Такое жыццё сям'і, акрамя нябачнага, звышпрыроднага сэнсу, мае і натуральнае, прыдбанае жыццё, заснаванае на каханні сужонкаў праз іх цялесную еднасць. Цела таксама ахоплена спадчынным на ўваскрэсенне [пар. Рым 8,11], якое праходзіць праз два вымярэнні – асабістае і эсхаталагічнае. Няўрымслівы эрас асабістага кахання ахалоджваецца эсхаталагічнай сузіральнасцю перспектывы сям'і Божага, імкненнем пазбегнуць граху і захаваць пачуццё шлюбу, у першую чаргу цяглівага і толькі ў апошнюю – эрастычнага. Яго індывідуальная *Я-агрэсіўнасць* мусіць падпарадкавацца супольнай *Мы-інтэграцыі* праз бласлаўлены шлюб як «злюб». Дарэчы, прыстаўка «з» заўсёды ўтварае сэнс супольнасці, лучнасці, асабістай з'явы. Шчасце сям'і як Валадарства Божага і мучаніца для родак яго дасягненняў ўсё менш і менш пакідаюць месца эратычным забавам сужонкаў. Іх сталасць дазваляе прынесці гэтыя заставы на алтар «цела-паленняў» як скасавання сексуальнасці дзеля завярджэння свабоднай, а значыць, сексуальна нейтральнай асобы «у меру пэўнага ўзросту Хрыстовага» [пар. Эф 4,13]. Такая эсхаталагічна свядомая асоба пераходзіць да наступнага ўзросту дасканаласці – шчаслівай гатоўнасці «больш даваць, чым браць» [Дзеян 20,35]. Менавіта на ўздыме дабрачыннасці праз ўхвалёную св. Аўгустынам «маўклівую любоў як голас Божы» адбываецца жаданае навяртанне чалавека да самога сябе. Гэтае навяртанне надае пераможную ўпэўненасць сямейнай асобе і ўсяму яе сусвету.

<sup>\*</sup> Ян Павел II. *Christifideles laici*, 52.

Як навуковы спосаб пазнання самага сябе прапануючы чытачам псіхалагічны тэст, выпрабаваць які магчыма толькі тым, хто нераўнадушны да кахання і любові, бацькоўства, дзяцінства, сяброўства, уласнага жыцця і смерці. Дасланыя лісты з вынікамі «саманаведвання» стануцца падставай для нашых далейшых дыялогаў. Дзеля гэтай мэты на старонках аркуша прапанаваныя спалучэнні слоў і ліній давадзіць да скончаных сказаў і малюнкаў.

